

מפתח תשובות נכונות

שאלה	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
תשובה	(1)	(2)	(4)	(3)	(3)	(1)	(3)	(1)	(1)	(4)

שאלה	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
תשובה	(3)	(2)	(1)	(2)	(1)	(4)	(4)	(3)	(3)	(1)

שאלה	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
תשובה	(4)	(4)	(3)	(1)	(2)	(2)	(1)	(1)	(4)	(1)

הסברים

שאלות מילים וביטויים

1. המשפט: בחקירת המשטרה הודה שאול בביצוע הפשע, אך בבית המשפט הוא ניער חוצנו ממנו.
 תשובה (1): פירוש הביטוי 'ניער חוצנו ממנו' – התנער מאחריות לגביו.
 תשובה (2): פירוש הביטוי 'רבץ לפתחו' הוא: היה קרוב אליו.
 תשובה (3): פירוש הביטוי 'קשר לו כתרים' הוא: הליל אותו, שיבח אותו.
 תשובה (4): פירוש הביטוי 'קפא על שמריו' הוא: לא התקדם, התנוון.
 תשובה (1).

2. פירוש המילה 'צדעיים' הוא: רקות, צידי המצח.
 תשובה (2).

3. פירוש הביטוי 'לעילא ולעילא' הוא: הדרגה הגבוהה ביותר, המשובח/הטוב ביותר.
 תשובה (4).

4. פירוש המילה 'פכה' הוא: סעודה, ארוחה, משתה.
 תשובה (3).

אנלוגיות

5. השאלה: ריק : חומר (ריק = ריקנות, ואקום)

היחס: א' זה מצב שבו אין ב'.

- תשובה (1): צחנה : ריח. האם צחנה זה מצב שבו אין ריח? לא. צחנה היא ריח רע.
 תשובה (2): רפיון : חולשה. האם רפיון זה מצב שבו אין חולשה? לא. רפיון הוא חולשה.
 תשובה (3): ודאות : ספק. האם ודאות הוא מצב שבו אין ספק? כן.
 תשובה (4): בידוד : קור. האם בידוד זה מצב שבו אין קור? לא. בידוד נועד למנוע מעבר של קור/חום.
 תשובה (3).

6. השאלה: מוחנף : החניף -

היחס: ב' זה גרם למישהו להיות ב'.

- תשובה (1): מוזהר : התרה. האם **התרה** (הזהיר) זה גרם למישהו להיות **מוזהר**? כן.
תשובה (2): מסוכן : הסתכן. האם **הסתכן** זה גרם למישהו להיות **מסוכן**? לא. **הסתכן** זה עשה משהו **מסוכן**.
תשובה (3): מנומנס : נמנס. האם **נמנס** זה גרם למישהו להיות **מנומנס**? לא.
תשובה (4): מסוקרן : התעניין. **התעניין** זה גרם למישהו להיות **מסוקרן**? לא. **מסוקרן** הוא מי שנתעוררה **סקרנותו**.
תשובה (1).

7. השאלה: פח : ללכוד - (פח = מלכודת)

היחס: א' זה משהו שניתן ב' בעזרתו.

- תשובה (1): לחם : לפרוס. האם **לחם** זה משהו שניתן לפרוס בעזרתו? לא. **לפרוס** היא פעולה המתבצעת על **לחם** (באמצעות סכין).
תשובה (2): בצק : ללוש. האם **בצק** זה משהו שניתן ללוש בעזרתו? לא. **בצק** הוא משהו שעל מנת להשתמש בו יש ללוש אותו.
תשובה (3): מערוך : לרדד. האם **מערוך** זה משהו שניתן לרדד בעזרתו? כן. (לרדד = ליישר; לשטוח)
תשובה (4): כיריים : להדליק. האם **כיריים** זה משהו שניתן להדליק בעזרתו? לא. **מדליקים** את האש על מנת להשתמש בכיריים.
תשובה (3).

8. השאלה: רחץ : התרחץ -

היחס: ב' זה א' את עצמו.

- תשובה (1): הרחיק : התרחק. האם **התרחק** זה **הרחיק** את עצמו? כן.
תשובה (2): חיבק : התחבק. האם **התחבק** זה **חיבק** את עצמו? לא. התחבק פירושו חיבק מישהו אחר.
תשובה (3): בישל : התבשל. האם **התבשל** זה **בישל** את עצמו? לא. משמעות המילה **התבשל** זה עבר תהליך של בישול ולא בישל את עצמו.
תשובה (4): ביקש : התבקש. האם **התבקש** זה **ביקש** את עצמו? לא.
תשובה (1).

9. השאלה: אדוני : כבוד

היחס: א' היא מילה אשר משתמשים בה על מנת להביע ב'.

- תשובה (1): אנא : בקשה. האם **אנא** היא מילה אשר משתמשים בה על מנת להביע **בקשה**? כן.
תשובה (2): הסתלק! : פקודה. האם **הסתלק!** היא מילה אשר משתמשים בה על מנת להביע **פקודה**?
הסתלק! היא פקודה
תשובה (3): הס! : שתיקה. האם **הס!** היא מילה אשר משתמשים בה על מנת להביע **שתיקה**? לא. **הס!** היא מילה המצווה על **שתיקה**.
תשובה (4): האם : תשובה. האם **האם** היא מילה אשר משתמשים בה על מנת להביע **תשובה**? לא. האם היא מילת שאלה.
תשובה (1).

10. השאלה: **משובץ : משבצת**

מכיוון שמשובץ הוא משהו שיש בו הרבה משבצות הרי שעל מנת ליצור את היחס יש להטות את המילה השניה למשבצות ולעשות כך גם בתשובות.

היחס: א' הוא משהו שיש בו מספר רב של ב' (משבצות)

תשובה (1): מפויח : פיח . האם **מפויח** הוא משהו שיש בו מספר רב של **פיח**? לא. **מפויח** הוא משהו המכוסה **בפיח**.

תשובה (2): מחודד : חוד. האם **מחודד** הוא משהו שיש בו מספר רב של **חודים**? לא. מחודד הוא בעל חוד.

תשובה (3): מנומר : נמר. האם **מנומר** הוא משהו שיש בו מספר רב של **נמרים**? לא.

תשובה (4): מרובד : רובד. האם **מרובד** הוא משהו שיש בו מספר רב של **רבדים**? כן. מרובד הוא משהו הבנוי ממספר רבדים.

תשובה (4).

החלפת אותיות

11. (1) השר הביע דאגה עקב עליה במספרם של האנשים **שקיפחו** את חייהם בתאונות דרכים.

(2) בשעת הצהרים ישבנו תחת עץ כדי להסתתר מפני השמש **הקופחת**.

(3) המורה התקשה להשיב על השאלה **המכשילה** שנשאל.

(4) במאמר המערכת נטען שהחוק החדש **מקפח את** הזוגות הצעירים.

השלשה המתאימה היא ק.פ.ח.

תשובה (3)

* קיפחו את חייהם - נהרגו.

12. (1) לבני נכון עתיד מזהיר: הוא **קורץ** מחומר של מצליחנים.

(2) עוזי הוא **נצר** לשושלת רבנים מפוארת.

(3) ענק היהלומים שבחלון הראווה **קרץ** לגנב, והוא זמם לפרוץ לחנות.

(4) בעלי חיים רבים סובלים בעונה זו **מקרציות**.

השלשה המתאימה היא ק.ר.צ.

תשובה (2)

* נצר - (בהשאלה) - צאצא; זרע.

13. (1) איני מעוניין ליטול **סיכון**, ולכן לא אצטרף לטיול לעמק הנחשים.

(2) מן הקהל הוטחו בנואם **חרפות** ונאצות.

(3) "**חרפה**!", קרא המורה בזעם אל תלמידו שסרח.

(4) **בחורף** בכוונתי לטייל בפסגות המושלגות.

השלשה המתאימה היא ח.ר.פ.

תשובה (1)

* נאצות - קללות; גידופים

* סרח - סר מדרך הישר; יצא לתרבות רעה.

פברואר 2009 - הסברים לפרק 2 בחשיבה מילולית

14. (1) המכשפה חבשה את **מגבעתה/מצנפתה** ונטלה לידיה את ספר הלחשים.

(2) עלינו על **הגבעה**, ולמרגלותינו נשקף נוף העמק.

(3) סוסתי **צנפה** בבהלה ונעמדה על רגליה האחוריות.

(4) הילד הביישן ישב **צנוף** ומכווץ בפינת החדר.

השלשה המתאימה היא צ.נ.פ.

תשובה (2)

* **צנפה** - צהלת סוס, צניפה.

* **צנוף** - כרוך עטוף, מכורבל.

השלמת משפטים

15. איני יכולה _____ עם שקדי, הטוענת כי הרמה הטכנית של הסרט אינה מן הגבוהות. _____ בהתחשב בתקציב _____ שעמד לרשותו של הבמאי, אני סבורה שמדובר ב_____.

נציב את התשובה הראשונה, ובאמצעות בדיקתה ננתח את המשפט:

תשובה (1): איני יכולה **שלא להסכים** עם שקדי, הטוענת כי הרמה הטכנית של הסרט אינה מן הגבוהות. **עם זאת** בהתחשב בתקציב **הזעום** שעמד לרשותו של הבמאי, אני סבורה שמדובר **בניצול יעיל של המשאבים**.

באמצע המשפט מופיעה נקודה. ניעזר בה בכדי לחלק את המשפט לשני חלקים.

מהשליה כפולה שבתחילת המשפט "איני יכולה שלא להסכים" ניתן להבין כי הדוברת מסכימה עם שקדי כי רמה הטכנית של הסרט אינה גבוהה או במילים אחרות נמוכה.

עם זאת, כלומר, למרות שהרמה הטכנית נמוכה, בהתחשב בתקציב הקטן (=זעום) שעמד לרשות הבמאי חושבת הדוברת כי היה ניצול יעיל של הכסף (=המשאבים). זו התשובה הנכונה.

תשובה (1).

16. בני משפחתי _____ לדוגמה, מכיוון שהם יודעים כי אינני _____ בצל, _____ בני המשפחה _____ אנו נפגשים לארוחות משותפות.

נציב את התשובה הראשונה, ובאמצעות בדיקתה ננתח את המשפט:

תשובה (1): בני משפחתי **משתדלים תמיד להתחשב ברצוני**. לדוגמה, מכיוון שהם יודעים כי אינני **מסוגל לשאת טעמו של** בצל, **נמנעים** בני המשפחה **מלהכין מאכלים נטולי בצל כאשר** אנו נפגשים לארוחות משותפות.

על פי החלק הראשון של המשפט בני משפחתי של המחבר משתדלים להתחשב ברצונותיו. מכיוון שבני המשפחה יודעים כי הוא אינו מסוגל לשאת את טעמו של בצל, היינו מצפים כי לא יכינו מאכלים שיש בהם בצל אולם על פי המשפט בני המשפחה נמנעים מלהכין מאכלים **נטולי** בצל, כלומר בני המשפחה מכינים מאכלים שיש בהם בצל. מכיוון שאין בכך התחשבות ברצונותיו של המחבר ניתן לפסול תשובה זו.

תשובה (2): בני משפחתי **לעולם אינם מתחשבים ברצוני**. לדוגמה, מכיוון שהם יודעים כי אינני **אוהב לאכול מאכלים נטולי** בצל, **נוהגים** בני המשפחה **להגיש רק מאכלי בצל** כשאנו נפגשים לארוחות משותפות.

על פי החלק הראשון של המשפט בני משפחתי משתדלים להתחשב ברצונותיו. מכיוון שבני המשפחה יודעים כי הוא אינו אוהב מאכלים נטולי בצל, כלומר אוהב מאכלים עם בצל, נוהגים בני המשפחה להגיש מאכלים עם בצל.

על פי החלק הראשון היינו מצפים כי מכיוון שבני המשפחה אינם מתחשבים ברצונותיו ומכיוון שהוא אוהב בצל, לא יכינו מאכלים שיש בהם בצל. אולם על פי סוף המשפט בני המשפחה דווקא מתחשבים ברצונותיו ומכינים מאכלים עם בצל.

תשובה (3): בני משפחתי **מתחשבים תמיד ברצוני**. לדוגמה, מכיוון שהם יודעים כי אינני **מוכן לוותר על אכילת** בצל, **נמנעים** בני המשפחה **מלהכין מאכלים עתירי בצל** כשאנו נפגשים לארוחות משותפות.

על פי החלק הראשון של המשפט בני משפחתי מתחשבים תמיד ברצונותיו. מכיוון שבני המשפחה יודעים כי הוא אינו מוכן לוותר על אכילת בצל, כלומר הוא אוהב מאכלים עם בצל,

נמנעים בני המשפחה מלהכין מאכלים עתירי בצל.
על פי החלק הראשון היינו מצפים כי מכיוון שבני המשפחה מתחשבים ברצונותיו ומכיוון שהוא אוהב בצל, יכינו מאכלים שיש בהם בצל ולא ימנעו מהכנתם כפי שהם עושים.

תשובה (4): בני משפחתי **אוהבים להרגיזני**. לדוגמה, מכיוון שהם יודעים כי אינני יכול לשאת ריח של בצל, נוהגים בני המשפחה להניח לפניי את צלחת טבעות הבצל המטוגנות בכל פעם שאנו נפגשים לארוחת משותפת.

על פי החלק הראשון של המשפט בני משפחתי אוהבים להרגיזני.
מכיוון שבני המשפחה יודעים כי הוא אינו מסוגל לשאת ריח של בצל, הם נוהגים להניח לפניי צלחת עם טבעות בצל (ועוד מטוגנות...). זו התשובה הנכונה.

תשובה (4).

17. ראש ממשלת טרינידד _____ עליו את תכתיבי ההסכם הקואליציוני, שהייתה בו מגמה _____ מעמד האישה. _____ הוא לא _____ המפלגה הקומוניסטית.

נציב את התשובה הראשונה, ובאמצעות בדיקתה ננתח את המשפט:

תשובה (1): ראש ממשלת טרינידד **לא קיבל** עליו את תכתיבי ההסכם הקואליציוני, שהייתה בו מגמה **סמויה של פגיעה** במעמד האישה. **עקב כך** הוא לא **זכה לתמיכת** המפלגה הפמיניסטית.

ראש הממשלה לא קיבל את ההסכם שהייתה בו פגיעה בנשים, כלומר תמך בנשים, **עקב כך** לא זכה ראש הממשלה לתמיכת המפלגה הפמיניסטית (אשר כידוע תומכת בנשים).
אין זה הגיוני שראש הממשלה אשר הפגין תמיכה בנשים באי קבלת הסכם הפוגע בהן לא יקבל את תמיכתן בשל כך.

תשובה (2): ראש ממשלת טרינידד **קיבל** עליו את תכתיבי ההסכם הקואליציוני, שהייתה בו מגמה **מפורשת של קידום** מעמד האישה. **למרות זאת** הוא לא **עורר את התנגדות** המפלגה הפמיניסטית.

על פי המשפט ראש הממשלה קיבל הסכם אשר מקדם את מעמד הנשים, כלומר תמך בנשים, **ולמרות זאת** לא עורר את התנגדות המפלגה התומכת בנשים.
אין זה הגיוני כי יהיה ניגוד ("למרות זאת") בין העובדה שראש הממשלה תמך בנשים לכך שהמפלגה הפמיניסטית לא גילתה התנגדות לראש הממשלה. לאור העובדה שתמך בקידום מעמד האישה אך ברור שמפלגה זו לא תתנגד לראש הממשלה.

תשובה (3): ראש ממשלת טרינידד **לא קיבל** עליו את תכתיבי ההסכם הקואליציוני, שהייתה בו מגמה **סמויה של פגיעה** במעמד האישה. **למרות זאת** הוא לא **עורר את התנגדות** המפלגה הפמיניסטית.

על פי המשפט ראש הממשלה לא קיבל הסכם אשר פוגע בנשים, מעשה שיש בו משום תמיכה בנשים, **ולמרות זאת** לא עורר את התנגדות המפלגה התומכת בנשים.
אין זה הגיוני כי יהיה ניגוד ("למרות זאת") בין העובדה שראש הממשלה תמך בנשים לכך שהמפלגה הפמיניסטית לא גילתה התנגדות לראש הממשלה.

מכיוון שפסלנו 3 מהתשובות ניתן לקבוע כי התשובה הנכונה היא (4), אולם לצורך הלימוד נבדוק גם אותה.

תשובה (4): ראש ממשלת טרינידד **קיבל** עליו את תכתיבי ההסכם הקואליציוני, שהייתה בו מגמה **מפורשת של קידום** מעמד האישה. **למרות זאת** הוא לא **זכה לתמיכת** המפלגה הפמיניסטית.

על פי המשפט ראש הממשלה קיבל הסכם המקדם את הנשים, מעשה שיש בו משום תמיכה בנשים, **ולמרות זאת** לא זכה לתמיכת המפלגה התומכת בנשים.
הגיוני כי יהיה ניגוד ("למרות זאת") בין העובדה שראש הממשלה תמך בנשים לכך שהמפלגה הפמיניסטית לא תמכה בו.

תשובה (4).

18.

_____ ככל שהיה תקליטה הראשון של הלהקה, _____ הגיטריסט הצעיר שלה. כיום, כעבור שנים, _____ שיכולת הנגינה של הגיטריסט השתפרה במידה רבה, _____ של תקליט הביכורים ההוא.

נציב את התשובה הראשונה, ובאמצעות בדיקתה ננתח את המשפט:

תשובה (1): מוצלח ככל שהיה תקליטה הראשון של הלהקה, **לא האפילה איכותו על יכולת הנגינה של הגיטריסט הצעיר שלה.** כיום, כעבור שנים, **היות** שיכולת הנגינה של הגיטריסט השתפרה במידה רבה, **תקליטיה אינם מצליחים להגיע לרמתו של תקליט הביכורים ההוא.**

תקליטה הראשון של הלהקה היה מוצלח אולם איכותו לא האפילה על איכות הנגינה של הגיטריסט הצעיר, כלומר הגיטריסט הצעיר הצליח להתבלט על אף שהתקליט היה מאוד מוצלח.

כיום **מכיוון** שאיכות נגינתו של הגיטריסט השתפרה לא מצליחים תקליטי הלהקה להגיע לאיכות התקליט הראשון.

אין זה הגיוני לטעון שבגלל שיפור יכולת הנגינה של הגיטריסט לא מגיעים תקליטי הלהקה לאיכות התקליט הראשון.

תשובה (2): גרוע ככל שהיה תקליטה הראשון של הלהקה, **בלטה בו לטובה נגינת הגיטריסט הצעיר שלה.** כיום, כעבור שנים, **אף** שיכולת הנגינה של הגיטריסט השתפרה במידה רבה, **איכות תקליטיה החדשים של הלהקה עולה על האיכות של תקליט הביכורים ההוא.**

תקליטה הראשון של הלהקה היה גרוע אולם בלטה בו לטובה איכות הנגינה של הגיטריסט הצעיר. כלומר הגיטריסט הצעיר הוא נגן כה טוב שאפילו בתקליט גרוע ניתן היה להבחין באיכותו.

כיום, **אפילו** שיכולת הנגינה של הגיטריסט הצעיר השתפרה, איכות תקליטי הלהקה השתפרה.

אין זה הגיוני לטעון כי **למרות** (אפילו) שאיכות נגינתו השתפרה איכות תקליטי הלהקה השתפרה שכן זו אמורה להיות הסיבה לשיפור.

תשובה (3): מוצלח ככל שהיה תקליטה הראשון של הלהקה, **עדיין ניכר בו חוסר הניסיון של הגיטריסט הצעיר שלה.** כיום, כעבור שנים, **אף** שיכולת הנגינה של הגיטריסט השתפרה במידה רבה, **הלהקה אינה מצליחה להגיע לרמתו של תקליט הביכורים ההוא.**

תקליטה הראשון של הלהקה היה מוצלח אולם ניכר בו חוסר הניסיון של הגיטריסט הצעיר.

כלומר, התקליט היה מוצלח אבל ניכר בו חוסר הניסיון של הגיטריסט.

כיום, **אפילו** שיכולת הנגינה של הגיטריסט הצעיר השתפרה, איכות תקליטי הלהקה אינה משתפרת.

משפט זה הגיוני שכן אכן ישנו ניגוד בין השיפור ביכולת הנגינה של הגיטריסט לחוסר יכולתה של הלהקה להגיע לרמת התקליט הקודם (אליו הגיעה כאשר הגיטריסט היה חסר ניסיון). זו התשובה הנכונה.

תשובה (3).

19.

ידוע כי התבטאויותיו הקודמות של חבר הכנסת גלעדי בעד חוק התקציב שיקפו את _____. העובדה שבסופו של דבר הוא הצביע _____ החוק הפתיעה אותי, משום שהצבעתו של גלעדי _____ בדרך כלל את _____.

נציב את התשובה הראשונה, ובאמצעות בדיקתה ננתח את המשפט:

תשובה (1): ידוע כי התבטאויותיו הקודמות של חבר הכנסת גלעדי בעד חוק התקציב שיקפו את **עמדת מפלגתו ולא את דעתו הפרטית.** העובדה שבסופו של דבר הוא הצביע **בעד** החוק הפתיעה אותי, משום שהצבעתו של גלעדי **תואמת** בדרך כלל את **עמדת מפלגתו.**

התבטאויות חבר הכנסת **בעד** החוק שיקפו את עמדת מפלגתו ולא את דעתו הפרטית. כלומר, המפלגה הייתה **בעד** החוק.

העובדה שהצביע בעד החוק הפתיעה אותי. נעצור ונסכם לעצמנו כי חבר הכנסת הצביע בהתאם לעמדת המפלגה.

סוף המשפט מספק הסבר מדוע הופתענו מכך שהצביע בהתאם לעמדת המפלגה: "משום שהצבעתו של גלעדי **תואמת** בדרך כלל את **עמדת מפלגתו**". אם כך מדוע היינו מופתעים? הרי חבר הכנסת הצביע בדיוק כפי שהוא נוהג תמיד - בהתאם לעמדת המפלגה.

תשובה (2): ידוע כי התבטאויותיו הקודמות של חבר הכנסת גלעדי בעד חוק התקציב שיקפו את **הלך הרוח בציבור ולא את עמדת מפלגתו.** העובדה שבסופו של דבר הוא הצביע **נגד** החוק הפתיעה אותי, משום שהצבעתו של גלעדי **אינה תואמת** בדרך כלל את **דעת הקהל.**

התבטאויות חבר הכנסת **בעד** החוק שיקפו את הלך הרוח בציבור ולא את עמדת מפלגתו. כלומר, המפלגה הייתה **נגד** החוק.

העובדה שהצביע נגד החוק הפתיעה אותי. נעצור ונסכם לעצמנו כי חבר הכנסת הצביע בהתאם לעמדת המפלגה ולא בהתאם להלך הרוח בציבור.

פברואר 2009 - הסברים לפרק 2 בחשיבה מילולית

סוף המשפט מספק הסבר מדוע הופתענו מכך שהצביע שלא בהתאם להלך הרוח בציבור: "משום שהצבעתו של גלעדי אינה תואמת בדרך כלל את דעת הקהל". אם כך מדוע היינו מופתעים? חבר הכנסת הצביע גם הפעם שלא בהתאם לדעת הקהל.

תשובה (3): ידוע כי התבטאויותיו הקודמות של חבר הכנסת גלעדי בעד חוק התקציב שיקפו את דעתו האישית ולא את עמדת מפלגתו. העובדה שבסופו של דבר הוא הצביע בעד החוק הפתיעה אותי, משום שהצבעתו של גלעדי תואמת בדרך כלל את עמדת מפלגתו.

התבטאויות חבר הכנסת בעד החוק שיקפו את דעתו האישית ולא את עמדת מפלגתו. כלומר, המפלגה הייתה נגד החוק.

העובדה שהצביע בעד החוק הפתיעה אותי. נעצור ונסכם לעצמנו כי חבר הכנסת הצביע בהתאם לדעתו האישית ולא בהתאם לעמדת המפלגה.

סוף המשפט מספק הסבר מדוע הופתענו מכך שהצביע שלא בהתאם לעמדת המפלגה: "משום שהצבעתו של גלעדי תואמת בדרך כלל את עמדת מפלגתו". אם כך ברור כעת מדוע היינו מופתעים. שהרי הצביע בניגוד למנהגו להצביע בהתאם לעמדת המפלגה, במקרה זה, הצביע חבר הכנסת שלא בהתאם המפלגה.

תשובה (3).

הגיון

20. **השאלה:** מתשובה שלילית על אחת מן השאלות הבאות נובע כי כל השחקנים בתאטרון "הנורה" משופמים. מהי שאלה זו?

פיתרון: נבדוק את התשובות המוצעות

תשובה (1): האם יש בתאטרון "הנורה" שחקנים שאינם משופמים?

תשובה שלילית לשאלה זו משמעה כי אין בתאטרון "הנורה" שחקנים שאינם משופמים, כלומר כל השחקנים הם משופמים. זו התשובה הנכונה ואין צורך לבדוק תשובות נוספות.

תשובה (1).

21. **השאלה:** נתונים:

- כל החתולים הם יפי מראה.

- יש רקדנים עצבניים.

איזו מן האפשרויות הבאות תביא **בהכרח** לידי מסקנה שיש חתולים עצבניים?

פיתרון:

טענת הקיום הנתונה לנו היא כי יש רקדנים עצבניים, על מנת להגיע למסקנה כי יש חתולים עצבניים יש לחפש טענות המאפשרות לנו לצבור תכונות לגבי הרקדנים העצבניים עד שנדע כי הם הרקדנים העצבניים הם חתולים ואז נוכל להסיק כי "יש חתולים עצבניים".

תשובה (4) אשר לפיה כל הרקדנים הם חתולים מאפשרת לנו לקבוע כי יש רקדנים עצבניים (לפי הנתון) ומכיוון שכולם הם בהכרח חתולים, הרי שבהכרח יש חתולים עצבניים (והם רקדנים).

תשובה (4).

22. השאלה: נתונים:

א. יפתח אינו חוזר על אותה מילה פעמיים בכל משפט, אלא אם כן מילה זו נאמרה במשפט הקודם בשיחה.
 ב. בכל משפט שענבל אומרת יש לפחות מילה אחת שמתחילה באות ע, אלא אם כן משפט זה כולל את המילה האחרונה שאמר בן-שיחה במשפט הקודם.

יפתח: "שלום ענבל, רוצה ללכת לים?"

ענבל: "_____"

יפתח: "חבל, אני אוהב ללכת לים יום יום."

על סמך הנתונים, איזה מהמשפטים הבאים יכול להיות המשפט שאמרה ענבל?

פיתרון: מהנתונים אנו יודעים כי מכיוון שיפתח חזר על המילה "יום" פעמיים, הרי שמילה זו הופיעה במשפט הקודם בשיחה, כלומר המשפט שאמרה ענבל וכי במשפט של ענבל צריכה להופיע מילה המתחילה באות ע אלא אם כן תופיע שם המילה "לים" שהיא המילה האחרונה שאמר יפתח במשפט הקודם. נעבור על התשובות המוצעות.

תשובה (1): איני הולכת לים בחורף.

ענבל חוזרת על המילה "לים" ולכן לא צריכה להיות לפחות מילה אחת שמתחילה באות ע. אולם במשפט זה לא מופיעה המילה "יום", (עליה חוזר יפתח פעמיים) ולכן זה אינו יכול להיות המשפט שאמרה ענבל.

תשובה (2): לדעתי עדיף ללכת מחר.

מכיוון שענבל אינה חוזרת על המילה "לים" צריכה להיות לפחות מילה אחת שמתחילה באות ע. מילה זו אכן מופיעה - המילה "עדיף". אולם במשפט זה לא מופיעה המילה "יום", (עליה חוזר יפתח פעמיים) ולכן זה אינו יכול להיות המשפט שאמרה ענבל.

תשובה (3): לא רוצה ללכת, זה יום גשום מדי.

מכיוון שענבל אינה חוזרת על המילה "לים" צריכה להיות לפחות מילה אחת שמתחילה באות ע. מכיוון שמילה כזו אינה מופיעה, זה אינו יכול להיות המשפט שאמרה ענבל.

תשובה (4): אני הולכת לים רק כשיש יום יפה.

ענבל חוזרת על המילה "לים" ולכן לא צריכה להיות במשפט מילה המתחילה באות ע. המילה "יום" (עליה חוזר יפתח פעמיים) מופיעה במשפט ולכן משפט זה יכול להיות המשפט שאמרה ענבל.

תשובה (4).

23. השאלה: לדן שלושה בנים: שאול, מתן ואבישי. שניים מהם דוברים אמת תמיד, ואחד משקר תמיד.

שאול: "אבא שלנו קירח לחלוטין".

מתן: "לאבא שלנו אין שער בלונדיני".

אבישי: "לאבא שלנו אין שער בלונדיני חלק".

לפיכך יתכן ש-

פיתרון: מכיוון שנשאלנו מה יתכן, נבדוק את התשובות המוצעות.

תשובה (1): לדן יש שער בלונדיני ומתולתל.

אם לדן יש שער בלונדיני ומתולתל, הרי שכל שלושת הילדים משקרים.

תשובה (2): לדן היה בצעירותו שער בלונדיני, אך כיום הוא קירח לחלוטין.

מכיוון ששלושת הבנים מעידים על שערו של אביהם כיום, המידע הרלוונטי בתשובה זו הוא שכיום דן קירח לחלוטין. במצב כזה שלושת הילדים הם דוברי אמת.

תשובה (3): לדן יש שער שחור ומתולתל.

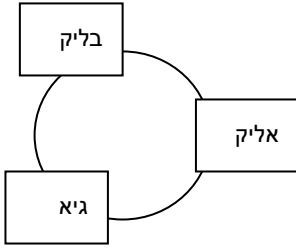
במצב זה רק שאול הטוען כי אביו קירח משקר ומתן ואבישי דוברים אמת. תשובה זו מתאימה לנתוני השאלה ולכן היא התשובה הנכונה.

תשובה (4): לדן יש שער בלונדיני חלק.

במצב זה שניים מהבנים משקרים: שאול ואבישי. ולכן זו אינה התשובה הנכונה.

תשובה (3).

24. השאלה: בליק וגיא הם שלושה אנשים שונים זה מזה בגובהם, שעומדים כמתואר בסרטוט. השלושה משחקים בכדור לפי החוק הבא: כל אדם מוסר את הכדור לאדם שעומד מימינו, אלא אם כן אדם זה גבוה ממנו. במקרה זה הוא מוסר את הכדור לאדם שעומד משמאלו.

אם סדר המסירות הוא : אליק-בליק-אליק, אזי :

פיתרון : בליק עומד מימינו של אליק ולכן אם אליק מסר לו את הכדור הרי שבהכרח בליק אינו גבוה מאליק שהרי במקרה כזה לא היה מוסר לו את הכדור. מכיוון שהשלושה שונים זה מזה בגובהם, המסקנה היא כי בליק נמוך מאליק. מכיוון שלאחר שהכדור היה בידי בליק הוא לא מסר את הכדור לגיא העומד מימינו ניתן להסיק כי בוודאות גיא גבוה מאליק. **סיכום :** כלומר הן גיא והן אליק גבוהים מבליק. איננו יודעים האם גיא גבוה או נמוך מאליק ולכן התשובה היחידה הנכונה בוודאות היא תשובה (1).

תשובה (1).

הבנת הנקרא

25. השאלה : הטווס הזכר ונקבת הטווס (שורות 1-2) מובאים בקטע -

פיתרון : הפסקה הראשונה עוסקת בהגדרת תופעת הדימורפיזם הזוויגי אשר על פי הקטע מאפיינת מינים רבים של בעלי חיים ומעסיקה חוקרים המנסים להסבירה. זכר ונקבת הטווס מובאים כדוגמה לסוג של בעל חיים המקיים שבו מתקיימת תופעה זו.

לפי הגדרת המונח "דימורפיזם זוויגי" הוא הבדל בצורה בין הזכר לנקבה. (דו-צורתיות)

תשובה (2).

26. השאלה : איזו מן הקביעות הבאות נכונה בנוגע ל"ברירה בין-זוויגית"?

פיתרון : לטענתו של דארווין (שורה 5) "דימורפיזם זוויגי" התפתח בעקבות ברירה בין זוויגית. כלומר, זהו שם התהליך שהוצע בתור הסבר לתופעת הדימורפיזם הזוויגי. תשובה (2). נסביר מה אינו נכון ביתר התשובות.

תשובה (1) : זהו השם המדעי שהעניק דארווין למונח "דימורפיזם זוויגי". לטענת דארווין זהו ההסבר למונח "דימורפיזם זוויגי" ולא השם המדעי שלו.

תשובה (3) : זהו תהליך שבו רק לנקבה יש העדפות בבחירת בני זוג. הגדרת המונח על פי שורות 5-6 הוא תהליך ממושך של ברירה הנובע מהעדפות בבחירת בני זוג. בשום מקום בקטע לא נאמר במפורש שמדובר בהעדפות הנקבה בלבד, אלא בהערה על כך שתפישתו של דארווין לא הייתה מקובלת אולי מכיוון שהתפיסה שלנקבה יכולות להיות העדפות בבחירת בן זוג לא הייתה מקובלת באותם ימים.

תשובה (4) : זהו סוג של דימורפיזם זוויגי שנוצר כדי להקטין את סיכויי בעל החיים להיטרף הברירה הבין-זוויגית אינה סוג של דימורפיזם זוויגי אלא תהליך של ברירה שבעטיו התפתח ההבדל בין המינים (הדו-צורתיות..)

תשובה (2).

27. השאלה : על פי הפסקה השלישית, איזו מן הטענות הבאות נכונה בנוגע לברכייה?

פיתרון : הפסקה נפתחת במשפט כי "בשנים האחרונות טוענים חוקרים אחדים כי עקרון הברירה הבין-זוויגית אינו מסביר מקרים מסוימים של דימורפיזם זוויגי, למשל זה הקיים אצל הברכייה.. " כלומר, התשובה הנכונה היא תשובה (1).

בהמשך הפסקה מוסבר מדוע עקרון הברירה הבין-זוויגית אינו מסביר את השוני שבין הנקבה לזכר (הדימורפיזם הזוויגי). הברכייה הוא מין השומר על אורח חיים מונוגמי, אם אכן היו נוקטים בעקרון של ברירה בין-זוויגית היינו מצפים כי כאשר היתה הנקבה פוגשת זכר ססגוני יותר הייתה נוטשת את בן זוגה לטובת המתחרה הססגוני ממנו. אולם, כאמור, לא כך הדבר בברכייה.

תשובה (1).

28. השאלה : הנקבות (שורה 25) הן ש-

פיתרון : על פי המשפט אשר מתחיל בשורה 24 "...בטרם התפתחו צבעי ההסוואה בנקבת הברכייה, נטרף שיעור ניכר מן הנקבות שבלטו על רקע הסביבה...". הנקבות שבלטו על רקע הסביבה הן הנקבות שהיו ססגוניות.

תשובה (1).

29. השאלה : על פי הקטע, מה אפשר לומר על הדימורפיזם הזוויגי בהזיה לעומת זה שבברכייה?

פיתרון : החוקר יהודה בלו טוען כי דימורפיזם זוויגי נוצר מכיוון שסייע בהישרדותם של בעלי החיים בכך שהקטין את סיכוייהם להיטרף או בכך שהקלו עליהם לחפש מזון (שורות 19-20). נקבת הCרכייה לדעתו היא דוגמה למין שפיתח דימורפיזם זוויגי על מנת להקטין את סיכוייה של הנקבה להיטרף בשעה שהיא דוגרת על הביצים ואת ההזיה הוא מביא כדוגמה למין שנוצר אצלו דימורפיזם זוויגי בעטייה של התחרות על מקורות מזון (שורה 28). תשובות (1) ו-(2) אינן נכונות שכן לטענתו של יהודה בלו הדימורפיזם הזוויגי נותר כתוצאה משתי סיבות. כל אחד מהמינים (הברכייה וההזיה) מובא כדוגמה לסיבה שונה להיווצרות הדימורפיזם הזוויגי. תשובה (3) אינה נכונה מכיוון שלטענת יהודה בלו הברירה הבין זוויגית אינה מסבירה בשני מינים אלו את היווצרות הדימורפיזם הזוויגי (ראה שורות 14-15).

תשובה (4).

30. השאלה : איזו מן האפשרויות הבאות היא המתאימה ביותר לשמש כותרת לקטע?

פיתרון : הקטע כולו עוסק בדימורפיזם זוויגי ובסיבות להיווצרותו. דארווין טוען כי עיקרון הברירה הבין-זוויגית הוא המסביר את החווצרות הדימורפיזם הזוויגי ואילו יהודה בלו (אשר מייצג את גישתם של חוקרים המתנגדים לטענה זו) ישנן סיבות אחרות הגורמות לכך.

תשובה (1).
